

BULLETIN

HAVARIKOMMISJONEN FOR SIVIL LUFTFART (HSL)

Postboks 165, 1330 OSLO LUFTHAVN

Telefon: 67 12 23 19 - 67 59 36 55 BUL 18/96

Telefax: 67 12 53 33 Avgitt: 02.08.96

Luffartøy

-type og reg.:	Aerospatiale Socata TB-10, LN-KLD
-fabr. år:	1979
-motor:	Lycoming O-360-AIAD
Dato og tidspunkt:	7. april 1996, kl. 1645
Hendelsessted:	Sola lufthavn Stavanger
Type hendelse:	Alvorlig luftfartshendelse, startuhell
Type flyging:	Klubb
Antall ombord:	Ingen
Personskader:	Fartøysjef lettere skadet
Skader på luftfartøy:	Skader på propell, spinner og vinger
Andre skader:	Del av gjerdet rundt flyplassen ødelagt
Fartøysjefen	
-alder:	53 år
-sertifikat:	Privatflygersertifikat kl. A
-flygererfaring:	327 timer
Informasjonskilder:	Fartøysjefens rapport

Alle tidsangivelser i denne bulletin er lokal tid, hvis ikke annet er angitt.

FAKTISKE OPPLYSNINGER

I følge fartøysjefens rapport ble daglig inspeksjon utført før flyet ble forsøkt startet i følge sjekklister. Ved forsøk på igangsetting av startmotor lød et klikk samtidig med at lyset i kontrollampene ble svakere. Fartøysjefen antok at dette kunne skyldes en forkingling av startmotoren, og hovedbryter for strøm og tenningsnøkkel ble satt i av-posisjon før cockpiten ble forlatt og propellen dreiet for hånd. Deretter ble nytt startforsøk gjennomført. Det ble gjennomført minst fem slike startforsøk uten at startmotoren virket. Han besluttet derfor å gjøre et siste startforsøk med håndstart av propellen. I følge

fartøysjefen ble flyet satt pekende mot åpent lende, parkeringsbremsen satt ekstra godt på og startforberedelser gjort i følge sjekklister. Høyre dør ble åpnet før startforsøkene ble iverksatt. På tredje "sving" startet motoren med et smell og flyet begynte å bevege seg samtidig som døren blåste igjen av propellvinden. Fartøysjefen forsøkte å holde igjen flyet, åpne døren og komme seg opp på vingen, men han skled, falt ned på bakken og ble overkjørt av høyre hovedhjul. Etter fallet reiste han seg opp, løp etter flyet og fikk tak i høyderoret før han igjen falt over ende. Flyet fortsatte videre inn i det nettinggjerdet som går rundt lufthavnen. Fartøysjefen løp så bort til flyet og fikk stanset motoren etter at propellen og flyets frontparti hadde gått gjennom gjerdet. Flyet fikk skader i propellen, spinner og vingene. Fartøysjefen fikk som en følge av overkjørselen et kutt i ryggen som senere ble sydd på legevakten. Også fartøysjefens klær ble ødelagt ved overkjørselen.

HAVARIKOMMISJONENS KOMMENTARER

Fartøysjefen skriver i sin rapport at parkeringsbremsen ikke har fungert som den skulle. Han mener at bremselåsen på ett eller annet vis må ha løst seg ut, kanskje som en følge av vibrasjoner da motoren startet.

HSL mener at det er svært viktig å ta alle forhåndsregler for å hindre ulykker når "unormale" startmetoder tas i bruk. Klosser foran hjulene og liten åpning på throttelen vil redusere faren for at flyet drar avgårde. Det sikreste vil være å bruke en kyndig medhjelper til å håndstarte propellen samtidig med at fartøysjefen betjener flyets kontroller. Det er også viktig at eventuell dårlig lås på parkeringsbremsen, og svakheter med startmotoren, blir anmerket i flyets loggbok og utbedret så snart som mulig.